नेवा: फिल्मय् हिरोतय् यात्रा
पृष्ठ ७

नेपालभाषाय् बाखंया विकासक्रम
पृष्ठ २

नेपा:या क्रिकेटया लिमला:फमला:
पृष्ठ ८

Sukrawa:ya Tansapau • Nepalbhasa Weekly

सुकबाःदा नँमाँ

नेपालभाषा टाइम्सया सहप्रकाशन

दँ ८ ल्या: ३९, ने.सं. ११४४ सिल्लाथ्व ७ (सप्तमी), वि.सं. २०८० फागुन ४ गते शुक्रवा:, (2024 February 16), मू ८/- (८ पेज)

प्रमिला व भुवन साय्मिया मतिनाया बाखं

केशरमान ताम्राकार

छाय् खः मस्यू, प्रमिला भुवनयात थःगु छैंया झ्यालं सुलाः सुलाः स्वयेगु याइगु जयाच्वन । सायद थ्व हे प्रमिलां थःगु नुगलय् भुवनयात तःगुया छुमां नं जूगु जुइमाः । हिसि दु, सल्लक च्वंगु ख्वाःपाःचा । न्हिलीबलय् सुनां ध्वये मफु । बांलाःम्ह साय्मि मय्जु । बांलानां जक मखु, प्रमिलाया शान्त स्वभावं हे भुवन आकर्षित जूगु खः । थुकथं इमि दथुइ मतिनाया चुलि जाया वल, २०२८ सालया बसन्तया इलय् ।

प्रमिला सायमि व भुवन सायमिया नां कायेगु लुमना वइ 'मूति' । थनिं ५२ दँ न्ह्यः थँहितिया छथ्वः सक्रिय ल्यायम्ह भाजुमय् जुपिनिगु कुतलं पलिस्था जूगु साय्मि प्रकाशन पाखें पिदंगु मुक्कं साय्मितय् छगू बाखं मुना सफू 'मूति' । थुगु बाखं सफुलिइ वय्कःपिं निम्हं बाखं च्वमि । प्रमिला साय्मिया 'सिरपाः' बाखं व भुवन साय्मिया बाखं 'व मिसा' दुथ्याःगु थ्व सफुलिइ भिंस्वम्ह मेपिं साय्मि भाजु मय् जुपिनि नं बाखं दुथ्यानाच्वंगु दु । थुबलय् वय्कःपिं मितनामि मखुनि, नच्चापिं बाखं च्वमि जक खः । अनं लिपा मतिनाय् तक्यन । प्यदँ तक मतिनामि जुयाः वि.सं. २०३२ मंसिर २२ गते वय्कःपिं तिपू जुल अर्थात इहिपा जुल । मचाखचा जक मखु आः ला स्वम्ह छय् पिनि अजि बाज्या जुइधुंकल । थ्व हे छज्वः भाग्यमानि बाखंच्वमिपिनि मतिनाया बाखं थुकथं न्ह्यात …

मतिनाया खँ ल्हायेबलय् हरेक भाजुमय् जुपिनि थःथःगु फिलोसफि दयाच्वनी । अथेहे वय्कःपिंसं नं मतिनायात थुकथं अभिव्यक्ति यानादी, '…मिजं मिसा दथुइ जुइगु यःत्यः छगू मतिना हे खः । अथेहे थः मां अबु, तता केहेँ, दाजु किजा दथुइ नं उकथं हे मतिना दइ । उकिं सम्बन्ध स्वयाः गुगु भाव वइ व हे मतिना खः । मतिना सुनानं सुयातं यो धयां जुइगु मखु । थ्व ला अथें हे थःगु नुगलय् ब्वलनीगु भाव खः । तर मिजं मिसाया दथुइ मतिनाया क्वातुना वन धाःसा व मतिना जिवंकाछि नापं ह्वनेगु जुयावनी …।'

प्रमिला साय्मि मय्जुं थुकथं थःगु नुगः खँ प्वंकादी । अथेहे भुवन साय्मि भाजुं धयादी, '…थःत दुनुगलं निसें यल धायेवं चा हे छुं नं छुं, व मतिनाय् हिला वनी । व हे मतिना खः… ।'

थःथःगु कथं मतिनाया परिभाषा बियादीपिं प्रमिला व भुवन दकलय् न्हापां गन नापलात ले ? अप्वः धयाथें मतिनामिपिं दकलय् न्हापां कि मखुसा स्कूलय् नापलाइ कि कलेजय् नापलाइ । तर वय्कःपिनिगु खँय् धाःसा भचा पाः । न्हियान्हिथं खनाच्वंपिं खः प्रमिला व भुवन । अथे धयागु निम्हं छगू हे त्वाःयापिं खः । प्रमिलाया छैं थँहितिइ खःसा भुवनया छैं थँहितिं क्षेत्रपाटी वनेगु लँपुया दथुइ लाःगु स्वांछपु गणेद्यःया लिउनेसं खः । भुवनया झ्यालं इलय्ब्यलय् प्रमिला लँय् वनाच्वंगु खं । तर अबलय् प्रमिला हे तिरिमय्जु जुइ धकाः मत्ति तकं तःगु मदु भुवनं ।

त्यं स्वंगूगु पृष्ठय्

प्रमिला व भुवन साय्मिया मतिनाया बाखं

न्हापांगु पृष्ठपाखें

खँ छु धाःसा प्रमिलाया बाज्या उबलय् थँहिति त्वाःया मानन्धर खलःया कजि जुयाच्वन। प्रमिलाया बाः व भुवनया बाः निम्हं उगु हे त्वाःयापिं जूगुलिं पासा पासा जुयाच्वन। त्वालय् साय्मितय् छुं नं ज्याइवः थापा थायेगु/स्यनेगु, म्ये स्यनेगु वा छुं नं सरसल्लाह यायेमालकि प्रमिलाया छैंय् हे जुइगु जुयाच्वन। उकिं भुवन नं इलय् ब्यलय् प्रमिलाया छैंय् थ्यं, तर उमि दथुइ खँल्हाबल्हा धाःसा मजू। उमि दथुइ दकलय् न्हापां खँल्हाबल्हा जूगु धयागु एसएलसी जाँच बीगु इवलय् खः। व नं प्रमिलाया छैंय् हे। थुकथं भुवन व प्रमिलाया नतुसुतुया कालबिल न्ह्यानावन। अथेसां राजभाइ, पुष्प, देवदास, केशव, बद्रि साय्मिपिं थें भुवन उलि प्रमिलाया छैंय् वनेगु मयाः। छन्हु 'मूति' बाखं सफू पिकायेगु खँ जुल। सकलें नापलात। छपु छपु बाखं च्वयेगु सल्लाह जुल। मथुरा साय्मियाथाय् 'मूति' सफू पिनेगु खँय् इलय् ब्यलय् मिटिंग च्वनी। अबलय् भुवन नं अन मुनेत वइगु जुयाच्वन। छाय् खः मस्यू, प्रमिला भुवनयात थःगु छैंया झ्यालं सुलाः सुलाः स्वयेगु याइगु जयाच्वन। सायद थ्व हे प्रमिलां थःगु नुगलय् भुवनयात तःगुया छुमां नं जूगु जुइमाः। प्रमिला मय्जु हिसि दु, सल्लक च्वंगु ख्वाःपाःचा। न्हिलीबलय् सुनां ध्वये मफु। बांलाःम्ह साय्मि मय्जु। बांलानां जक मखु, प्रमिलाया शान्त स्वभावं हे भुवन आकर्षित जूगु खः। थुकथं इमि दथुइ मतिनाया चुलि जाया वल, २०२८ सालया बसन्तया इलय्।

थःथःगु नुगलय् मतिना स्वचाके धुंकूसां तप्यंक मतिनाया प्रस्ताव तयेगुली निम्हं लिलिचिलाच्वन। भुवन आइए ब्वनाच्वंबलय् नं इलय् ब्यलय् प्रमिलाया छैंय् थ्यनाच्वनी। खँ ल्हानाच्वनी। तर याकःचा प्रमिलालिसे मखु। अन प्रमिलाया मां, केहैं, किजापिं सकलें दयाच्वनी। अथेसां भूवनयात व छगू ईया खँल्हाबल्हा तसकं न्ह्यइपुसे न्ह्यइपुसे च्वनीगु। ख ला वय्कःपिं निम्हेसित तसकं सतिकेगु ज्याय् ग्वाहालि याःम्ह प्रमिला व भुवन निम्हेस्यां सतीम्ह पासा थौंकन्हय् प्राइम बैंकया चेयरम्यान राजेन्द्रदास भाजु खः। मेगु कथं धायेगु खःसा इमि दथुया न्हापांम्ह लमि खः राजेन्द्रदास श्रेष्ठ। अथे हे स्व. माणिकलाल श्रेष्ठया किजा भगतलाल श्रेष्ठ नं भुवनया बाःया मिले जूम्ह पासा खः। भगतलाल श्रेष्ठं भुवनया अबु, प्रमिलाया अबु नापलातिक नं भुवन व प्रमिलाया ब्याहा यानाबीगु धकाः धयाच्वनीगु। थुकथं भगतलाल भुवन व प्रमिलाया इहिपा ज्या च्वन्त्याकेगुली क्याथलिस्ट (ऋबतबथिकत) जुयादी।

भुवन व प्रमिला निम्हेस्यां मतिनाया प्रस्ताव मतः। निम्हं ग्याः। भुवनं गुलाफ स्वां नं मबिउ, इहिपा न्ह्यः अंगू नं मन्ह्याकू। अथेहे पुलिं चुयाः 'आइ लभ यु, डु यु लभ मी ?' धकाः नं धयामदी। तर निम्हेसियां नुगलय् अथें अथें हे गुलाफ स्वां ह्वल।

उगु इलय् आःया भासं धायेगु खःसा 'डेटिङ' वनेगु धयागु मदु। नापलायेगु धयागु गुंलाबलय् स्वयम्भुइ, मोहनीबलय् तलेजुइ, आदि थासय् नापलायेगु याइ। वय्कःपिंसं छप्वाः म्हुतुं धयाथें धयादी, 'जिपिं अपाय् च्व चाःहिलेगु मयाना।'

भुवनं लुमंकादी, 'छकःयां छकः जाउलाख्यलय् चिडियाखानाय् वनागु दु।' अप्वः धयाथें उमिगु डेटिङ धयागु प्रमिलाया छैंय् हे जुइगु। अन हे न्ह्यइपुक खँल्हाबल्हा जुइ। अथे हे प्रमिलां मतिना जुयाच्वंगु ईयात लुमंकाः धयादी, 'भुवनं प्रेमपत्र अर्थात लभ लेटर धाःसा च्वयादी। भुवनया किजा (ककाया काय, स्व. रविन्द साय्मि)या ल्हातिं सफूया दुने सुचुकाः पौ छ्वया हइ। गुबले. गुबलें केशव साय्मि, स्व. पुष्प साय्मिपाखें नं भुवनया पौ दुगु सफू काये नं। मेगु कथं धायेगु खःसा वय्कःपिं भुवनया हल्कारा जूगु जुल। प्रमिलां नं भुवनया पौया लिसः च्वयाः अवश्य वय्कःपिनि ल्हातं छ्वःगु दयेमाः। तर प्रमिलां मतिना पौ ब्वने जक नंगु दु, च्वये नंगु मदु जुयाच्वन।

कलेजं तुं भुवन लिसे प्याखं स्वःवनेगु, रेष्टुरेन्टय् वनेगु नं याःगु दु खनी। तर सुनानं खनीभनं ग्यागयां वनीगु जुयाच्वन। छन्हु मां अबुं सीकल, प्रमिला सिक्क मछाल।

मतिना जुयाच्वनीगु इलय् ई वनीगु हे चाइमखु। थुलिं न्ह्यइपुइ कि थः लिक्क सु दु धयागु तकं चाइमखु। प्रमिला व भुवनया अनुभव नं अथे हे खः।

'इहिपा न्ह्यः मतिनाया संसार मेगु हे दु' प्रमिलाया धापु थथे जुलसा भुवनं थुकथं धयादी, 'मतिनाया ई तसकं तसकं हे न्ह्यइपुसे च्वं। लुमं लुमं कुचुकुचु मिं। प्रत्यक खँग्वलं आनन्द बी।'

प्रमिलां पुलांगु खँ लुमंकी, 'कलेज वनेबलय् उगु ई छगू न्हूगु संसार, तसकं न्ह्यइपुगु संसार। छखे ग्याःचिकु जुयाः सुलाः सुलाः च्वनेमाः। अयूनं न्ह्यइपुसे हे च्वं। नाप लाना बायबलय् तसकं म्हाइपु जुइगु। बाय् त्ययेकाः आः हानं गबलय् नापलायेगु न्हयसः प्रमिला स्वयां न्हापालाक भुवनं हे न्यनी। प्रमिला कलेज वनीबलय् नं भुवन लँय्सं नाप लाइला धकाः आस यानाच्वनीगु। प्रमिला पद्मकन्या कलेजय्, भुवन त्रिचन्द्र कलेजय्। वनेगु निम्हेस्यां व हे लँपु। अथेसां भुवनयात प्रमिलां कलेज वनेबलय् वा लिहां वयेबलय् गुबलें तय्जु याये थें नापमलाः। प्रमिला आसां द्याइ।

न्ह्यइपुक मतिना जुयाः प्यदँ लिपा भुवन व प्रमिलाया इहिपा जुल-लमि तयाः। निम्हं साय्मि समुदायया दुनेयापिं जूगुलिं अन्तरजातिय दुने जुइगु मतिनाय् थें इहिपाबलय् कचवं मवल। वय्कःपिनि मतिनां अःपुक इहिपाय् हिल -साय्मि संस्कार कथं। लाखा बीगु, स्वयम्बर, भमचा दुचायेकेगु, भ्वय् न्यायेकेगु, ह्वंकेगु, पकनाय् पुजा, जिजाभाजु दुचायेकेगु सकतां जुल। तर लँस्वः वनेगु ज्या छता मजू। व मजूगु हुनि खः निथ्वलं छगू हे त्वाःयापिं, छखा निखा छैं जक पाःपिं जुयाः। जन्ति वनेगु हिसि दइमखु धकाः निथ्वलं सहलह ब्याकाः जन्ति मवनेगु क्वछिउगु खः। स्वयम्भर विज्यासः द्यःयाथाय् निखलः वनाः जुल। प्रमिला व भुवनया छैंय् छैंय् पस्ताः भ्वय् न्यायेकेगु जुल। भ्वय् बांलाः। तर भ्वय् गुलि पहाँ सःतेमाःगु खः उलि मसःतू। अथे धयागु भ्वछि सःते माःथाय् माचाछि, माचाछि सःतेमाःथाय् निम्ह जक पाहाँ सुताः मितव्ययिता पाचिउगु खनेदु।

इहिपाया खँय् प्रमिलाया ल्वःमंके मफइगु छता खँ दु। स्वयम्भर जुल, विज्यासः द्यःया न्ह्यःने। स्वयम्भर क्वचायेकाः मां व परिवार न्हापां लिहां वनाछ्वत। भुवनया परिवारपिं लिहां वंबलय् भचा लिबात। भम्चा जुयाच्वंम्ह प्रमिलायात मोटरय् तयाः थँहितिइ हल। भुवनया छैंय् वयाच्वंम्ह प्रमिला मोटरं पिहां वयेवं वय्कःया मिखा थःगु छैंपाखे वन। प्रमिला खन वया मां याकःचा लँय्सं प्रमिलायात छैंय् दुत हल ला धकाः स्वयाच्वंगु जुयाच्वन। वया मां अथे खनेवं प्रमिलाया मिखां ख्वबि हाल। नुगः तसकं हिहि लन। धन्य मांया नुगः।

प्रमिला व आः मतिनामि मखुत, भुवनया तिरिमय्जु जुल। मतिना जुयाच्वनीबलय् न्ह्याबलें न्हिलाः न्हिलाः जुयाच्वनी। इहिपा जुइधुंकाः भचा भचा थाकथुक जुयावनी।थ्व सकल भाजुमय्जुपिंसं अनुभव याःगु दयेमाः। थ्व खँय् भुवनं थःगु बिचाः प्वंकादी - थौंतक जिपिं निम्हेसिया दथुइ थाकाथुक जूगु मदु।

वय्कलं ला अःपुक लिसः बियादिल, तर प्रमिलां धाःसा नुगः चकंकाः थःगु खँ थथे तयादिल, 'निम्हेसिया दथुइ थाकाथुकु जुइगु व ला स्वाभाविक हे खः नि। ब्याहा न्ह्यः नं भचा भचा मजूगु ला ख हे मखु। ब्याहा धुंकाः नं जू। अथे खःसां जिपिं पलख न्ह्यःने मंत कि मजिउ। छम्ह बिना मेम्ह गथे यानाः म्वायेगु थें।' उमिगु थाकाथुकु धयागु सुपौया मि थें।

मतिनामिपिं जुइमा वा कलाःभाःत जुइमा, इमि दथुइ मतिना यानाः सःतीगु नां मेगु हे दयाच्वनी। प्रमिलां धाःसा गबलें भुवनयात मतिनाया मेगु नां कयाः सःते मनं। तर मतिना जुयाच्वंबलय् धाःसा 'प्रिय' धकाः पौ च्वयेबलय् सम्बोधन यायेगु याः। ब्याहा न्ह्यः, ब्याहा लिपा नं उकथं म्हुतुं सम्बोधन यानामदी। वय्कःपिनि छैं नं मागुं ससःअबुयात नां कयाः सःतेगु मयाः। अथेहे ककामाजुपिंस. नं सःतेगु मयाः। गबलें गबलें प्रमिलायात ककाभतपिंसं 'भूवन' धकाः सःते मसः ला छ धाः हायेकी। प्रमिलां नां कयाः मसःतूसां भुवनं धाःसा 'प्रमिला' धकाः हे मतिनां संवोधन याइ।

मतिना जुयाच्वनीगु इलय्या रोमान्टिक क्षण इहिपा जुइधुंकाः लिसवाः काकां लुमना वयेयः। वय्कःपिनिगु लागि व ल्वःमंकां ल्वःमंके मफुगु क्षण 'लु' धयागु भुवनया आइएया जाँचय् सेन्टर नेपाल युवक माध्यमिक विद्यालययय् लाःगु जुयाच्वन। अले वय्कःया क्वथाय् गार्ड जुयाः वयाच्वंम्ह जुल प्रमिला मय्जु। थ्व छगू भुवनयात रोमान्टिक क्षण जुयाबिल। व ई वय्कलं गबलें हुयां मवनीगु ई कथं लुमंकातःगु जुयाच्वन। प्रमिलायात धाःसा उकथंया लुमन्ति मदु। अथेसां छकः भुवन पासापिंलिसे दिल्ली चाःहिउ व नेत्यंगु। वनेगु इलय् प्रमिलायात ख्वाः छकः स्वयाः जक वनेगु इच्छा व्यक्त यात भुवनं। प्रमिलायात छगू धर्मसंकट जुल। गथे याये गथे याये। प्रमिलाया छैंया लिउने च्वंगु छपाः झ्यालं उमिगु छैं खनेदु। स्वाहाने पाखेया झ्याः। अले प्रमिलां ताख स्वयाः तीजक झ्यालं स्वल। व हे इलय् भुवनं नं झ्यालय् चुक तये थें यानाः ल्हाः संकल। थुकथं प्रमिलां भुवनयात बिदाइ यानाछ्वत दिल्ली छ्वयेत।

इहिपा जुइ न्हयः हे म्हय् म्हय् थियाः ख्याः याये, न्ह्यपु धकाः अप्वः मतिनामिपिंसं धायेगु याः। प्रमिला व भुवनया खँय् धाःसा वय्कःपिंस. अज्याःगु म्हय् म्हय् थियाः ख्याः यायेगु अनुभव काये मनं। इमित अज्याःगु इलं हे मबिल। प्रमिला व भुवनया अप्वः धयाथें खँल्हाबल्हा धयागु, नाप लायेगु धयागु प्रमिलाया छैंय् हे जुल। न्ह्याबलें प्रमिलाया परिवार न्ह्यःनेसं दयाच्वनीगु। तर सिनेमा स्वः वनाबलय् धाःसा नापं थीक च्वनेगु लुमंकादी प्रमिलां।

मतिनाया इलय् नं मतिनां इहिपालय् हिले धुंकाः नं वय्कःपिं थःगु त्यपू जीवनय् तसकं सन्तुष्ट। आः ला कलाः भाःत जक मखु वय्कःपिनि निम्ह कायया मां बाः, निम्ह भौपिनि माजु व बाःजु लिसें स्वम्ह छय्पिनि अजि व बाजया जुइधुंकल। यैंया थँहिति त्वालं थनिं भिंच्यादँ न्ह्यः अथे धयागु सन् २००६ मे महिनाया १३ गते न्हापां अमेरिकाया न्यूयोकृ शहरय् पलाः तयादिल। स्वन्हु प्यन्हु न्यूयोर्कय् च्वनाः भर्जिनिया राज्यय् आःतक च्वनाः कर्मभूमि दयेकाच्वंगु दु।

ख ला निम्हं नेपालभाषा ख्यलय् म्हस्यूपिं साहित्यकार भाजु मय्जुपिं खः। अथेसां भुवनं उलि च्वयामदी। अथेहे प्रमिलां नं ४० दँ तक थःगु कलम न्ह्याकेगु ज्याय् पुसा तयातःगु खः। अर्नील हाकनं बाखं च्वयेगु ज्या न्ह्याकादिल अमेरिकाय् च्वनाः। निदँ न्ह्यः वय्कलं दकलय् न्हापां थःगु मुक्कं बाखं सफू मुना 'पलाः' पिथनादिल। थुगु सफूया विमोचन नांजाःम्ह भाषासेवी, समाजसेवी, उद्योगपति भाजु लक्ष्मीदास मानन्धरपाखे. नेपाल संवत् ११४१ कौलागा १० कुन्हु जूमया माध्यमं यानादिल। सफू विमोचन जक यानादीगु मखु, उगु विमोचन ज्याझ्वलय् वय्कलं सछिगू सफू न्यानाबीगु बचं नं बियादिल। अले लय्तायाः धयादिल, प्रमिला जिमि थँहिति त्वाःया म्ह्याय्मचा नं खः, भौमचा नं खः।

थनथाय् लाक्क छगू न्ह्यथनेबाःगु खँ खः, 'जि जुजु' छपु बालमनोवैज्ञानिकं जाःगु लोकंह्वाःगु बाखं प्रमिला साय् मि मय्जुया। वय्कलं थुगु बाखं अथे हे वि.सं. २०३० साल पाखे च्वयाः साहित्य सम्मेलनय् न्हाप सिरपाः त्याकूगु खः। नेपालभाषा बाखं साहित्य ख्यलय् 'जि जुजु' बाखंया नां कायेवं प्रमिला साय् मियात सकस्यां लुमंकी।